

V. Kongres mednarodne odvetniške unije.

(15.—17. septembra 1933. v Dubrovniku.)

Boris Furlan - Vladimir Ravnihar.

Če abstrahiramo od poživljenja medsebojnih osebnih stikov med udeleženci in od vsestransko pristrčnega sprejema ter gostoljubja, o čemer je naše časopisje že poročalo — se je organizacijsko in praktično-tehnično delo kongresa izčrpalo v razpravljanju o naslednjih referatih, ki so bili predmet dnevnega reda, diskusije v dveh sekcijah in sklepanja o resolucijah na plenumu:

1. sprememba pravil; 2. imuniteta braniteljstva; 3. mednarodna ureditev prodaje na obroke; 4. disciplinska oblast komor; 5. organizacija odvetniških penzijskih fondov; 6. vloga odvetništva pri zaščiti mladine.

1. Sprememba pravil (referent J. Appleton). American Bar Association, v kateri je združenih nad 15.000 odvetnikov Severnih držav, in Canadian Bar Association, ki še nista včlanjeni v mednarodni odvetniški uniji, sta izjavili, da bi jima bil pristop zelo olajšan, če bi se spremenile nekatere točke dosedanjih pravil in če bi se tako ustvarili psihološko ugodnejši pogoji zagovornikom sodelovanja ameriških in anglosaških odvetnikov sploh na mednarodnem forumu. Kakor znano, so mogle biti doslej člani naše Unije le enotne državne organizacije odvetnikov. Kjer takih ni bilo, se je komora prestolnice smatrala za predstaviteljico vseh odvetnikov neke države. Glede na posebne razmere Združenih držav S. A. bi se po tem besedilu moglo n. pr. zgoditi, da bi postala članica Unije komora v Washingtonu, ne pa ona v New Yorku, ki prvo po številu članov in po gospodarski pomembnosti daleč prekaša. Nastale bi tudi težkoče glede angleških dominijonov, ki so zelo ljubosumni na svojo avtonomijo in skoraj popolno državno neodvisnost. Zaradi tega je kongres sklenil, da izpopolni in nekako oficijalno tolmači, kaj naj se smatra za državno združenje (groupement national). Tako je dobil prvi odstavek čl. 4. pravil dodatek, po katerem se za državno združenje smatra poklicna organizacija odvetnikov v vsaki samostojni državi in v vsaki avtonomni posesti ali koloniji (possession ou colonie autonome), drugi odstavek tega člena pa je bil izpopolnjen tako, da sme glavna skupščina pripustiti kot člane Mednarodne odvetniške unije poleg

prestoniške komore tudi komore drugih velikih mest. — Od ostalih manj važnih sprememb v pravilih bi bilo še omeniti, da je bila črtana določba čl. 6. odst. 3, po katerem so posamezne državne organizacije odvetnikov smele pošiljati na kongrese po največ pet delegatov. Število delegatov je sedaj v principu neomejeno, vendar pa bo predsedništvo od primera do primera določalo neki maksimum po konkretnih prilikah mesta, kjer se bo vršil kongres, in komore, od katere je vabilo izšlo.

2. Imuniteta braniteljstva (referent J. Appleton). Poročilo g. Appletona, bivšega profesorja v Lyonu, sedaj odvetnika v Parizu in avtorja znane knjige *Traité de la profession d'avocat*, se je naslanjalo na primerjavo organizacije braniljske svobode v raznih državah, katere je ločilo v dve skupini: a) v države, kjer je braniljska svoboda zajamčena po pozitivnih zakonih (Francija, Belgija, Holandska, Italija, Jugoslavija, Rumunija, Avstrija, Ogrska, Čehoslovaška), b) v države, kjer se imuniteta braniteljstva naslanja na običajno pravo in sodno prakso (Anglija, Švedska in Norveška, in v nekem smislu Bolgarska). Na osnovi vestne analize posameznih zakonodaj je referent prišel do zaključka, da je braniljska svoboda v principu skoraj povsod priznana kot pogoj dobre justice. To je tudi povsem naravno, kajti sodba more biti pravična le, če sloni na vsestranskem poznanju dejstev, to pa predpostavlja, da sme odvetnik prednašati vse, kar smatra za koristno obrambi, ne da bi se moral bati kakih kvarnih posledic za svojo osebo. Potrebna je torej popolna in vsestranska imuniteta za vse govore in spise obrambe, kolikor se seveda ne nanašajo na stvari, ki so izven okvira pravde. — V debati o tem referatu je zagrebški delegat dr. Politeo poudarjal, da se sicer v principu strinja z zaključki referenta, da pa so vendar nekoliko preveč abstraktni, ker je v nekaterih državah jasno vidna tendenca k omejitvi braniljske svobode. Zaradi tega je prav kongres poklican, da na take pojave energično in nedvoumno reagira ter zavzame odločno in jasno stališče. V istem smislu je govoril tudi bolgarski delegat *Stainov*. Na osnovi teh pripomb in nadaljnje debate je bila končno sestavljena resolucija, katero je kongres v celoti sprejel in v kateri se poudarja, da se odvetnik ne sme nikoli preganjati ali nadlegovati radi govorov in spisov, dokler se ni oddaljil od predmeta pravde in je ravnal v dobri veri v zaščito interesov svoje stranke; da se zlorabe teh braniljskih pravic smejo kaznovati samo po disciplinski oblasti, ki naj jo po možnosti izvršuje vedno komora;

da mora imeti odvetnik vedno možnost, svobodno se razgovarjati s svojim klientom in čuvati v zaupanih mu stvarih poklicno tajnost; da se odvetnik ne sme nikoli pod nobeno pretvezo ovirati ali ogražati v svobodnem izvrševanju svojega poklica, posebno ne radi svojega političnega ali verskega prepričanja ali radi pripadnosti nekemu rasu itd.; da ga morajo javne oblasti še posebej zaščititi, kadar mu politične, ekonomske ali socialne prilike otežujejo izvrševanje njegovega poklica ali pa ga celo izpostavljajo javnemu nerazpoloženju.

3. Mednarodna ureditev prodaje na obroke (referent L. Sarrañ). — Referent je osvetlil problem z ekonomskega in juridičnega vidika, poudarjajoč v prvem pogledu, da je v današnjih prilikah tudi konsumtivni kredit neobhodno potreben in da so posebno dolgoročni krediti neobhodni za vso mednarodno trgovino; v drugem oziru pa je analiziral jamstva, ki jih ureditev tega posla mora nuditi prodajalcu in drugim upnikom. Referent je pravilno poudarjal, da vsaj trenutno ne more biti govora o kakem enotnem zakonskem besedilu, ki bi za vse države enako urejalo ta institut. Nekateri zakonodajci, n. pr. francoski, smatrajo, da je kupoprodaja perfektna že po samem soglasju volj, ne glede na izročitev prodanega predmeta in na plačilo kupnine. Druge zakonodaje zahtevajo nasprotno materialno izročitev in plačilo kupnine. V prvem sistemu zakonodaj bo ob neplačilu celotne kupnine pridržek lastnine učinkoval kot resolutivni, v drugem kot suspenzivni pogoj. Analiza zakonske ureditve kupoprodaje na obroke v posameznih državah kaže naslednja skupna svojstva: a) zakonodajne določbe se ne uporabljajo na potrošne stvari, n. pr. na živila, marveč le na nepotrošne, navadno na izdelane predmete; b) pridržek lastnine mora biti izrečno in skoro vedno v pisni obliki dogovorjen; c) za pridržek je predpisana posebna publiciteta; d) posebni predpisi veljajo za upoštevanje zneskov, plačanih na račun, če kupec plačevanja ne dovrši; e) odsvojitve na obroke kupljenega predmeta pred celotnim plačilom ima kazenske posledice. Referent je poudarjal, da bi bilo že mnogo doseženo in bi pomenilo velik napredek, če bi one države, v katerih prodaja na obroke ni še normirana, sprejela gornja načela in po njih uredila ta pravni posel. Nadalje je referent priporočal sprejem resolucije, ki bi vsem državam svetovala mednarodno konvencijo, s katero bi se priznavala veljavnost prodaje na obroke s pridržkom lastnine in s katero bi bila publiciteta po možnosti na enoten način organizirana.

V debati o predmetu je ljubljanska delegacija opozorila na analogijo s hipoteko na aeroplanih, ki je bila tudi normirana za mednarodno konvencijo in potem ratificirana od posameznih držav, med prvimi od Jugoslavije, na podobnosti s pomorsko hipoteko in na okolnost, da bi se splošne formalne norme hipotečnega registra prav lahko uredile enotno za vse države, prepustivši materialnim zakonodajam posameznih držav, da po konkretnih gospodarskih prilikah določajo predmete, pri katerih so taki posli dopustni. G. G h e u d e je izrazil željo, naj se upoštevajo interesi in pravice prodajalca in kupca, ker ne zaupa preveč podjetjem, ki sicer dajejo v široki meri kredit, a si za takojšnje dajatve zagotavljajo od svojih sopogodbenikov dejanske obveznosti, ki jih ti ne morejo izpolniti. G. D e B r o w je pripomnil, da imamo poleg navedenih sistemov konsensualne in izročitvene prodaje še tretjega, ki velja n. pr. v holandskem pravu in po katerem se zahteva istočasno naslov in tradicija. G. X a v i e r J a n n e je opozarjal na težkoče mednarodne ureditve obročne prodaje, ki naj bi veljala za vse predmete. — Po pojasnilih referenta je bila nato v plenumu soglasno sprejeta resolucija, kakor je bila predlagana.

4. Disciplinska oblast komore (referent Ch. G h e u d e). Na osnovi analize posameznih zakonodaj je referent ugotovil, da nimajo skoraj nikjer komore same disciplinske oblasti. Le v Bolgariji ima komora absolutno avtonomijo v prvi in drugi instanci. Za njo pride Rumunija, ki tudi uživa skoraj popolno avtonomijo. Skoraj povsod drugod pa izvršujejo komore disciplinsko oblast samo v prvi instanci, v drugi pa je ta funkcija pridržana večinoma mešanim sodiščem, sestavljenim iz sodnikov in odvetnikov. V posebno skupino spadajo Francija, Belgija, Holandska in Luksemburg, kjer izvršujejo disciplinsko oblast v prvi instanci komore, v drugi pa sodstvo brez sodelovanja odvetnikov (prizivna sodišča, odnosno kasacije itd.) V Franciji in Belgiji je še ta posebnost, da v onih krajih, kjer nimajo komore predpisanega števila članov za sestavljanje disciplinskega sveta, izvršujejo disciplinsko oblast tudi v prvi instanci redna sodišča prve stopnje. V nadaljnjem se je referent bavil z učinkom izbrisa iz seznama odvetnikov in na osnovi diskusije, katere so se udeležili med drugimi D a n a i l o v (Sofija), B r a u s s e u r (Luksemburg) in H a v a s (Ogrska), je bila sprejeta resolucija, v kateri se priporoča unifikacija organizacije in izvrševanja disciplinske oblasti, ki naj bo v prvi in drugi instanci pridržana izključno ko-

moram, ali pa naj se v drugi instanci komoram vsaj zagotovi soodločevanje; nadalje se izraža želja, naj imajo odločbe o izbrisu iz seznama odvetnikov značaj pravno-močno razsojene stvari v onih krajih, kjer je še nimajo, in da naj bo pridržana odločba o zopetnem vpisu oni komori, ki je odredila izbris, seveda po preteku določene dobe in po izpolnitvi strogih in točno določenih pogojev.

5. Organizacija odvetniških penzijskih fondov (referenta **D a n a i l o v** in **J a n k o v i ć**). Referat je podal natančen pregled organizacije penzijskih fondov v Jugoslaviji in Rumuniji in načrta zakona v Bolgariji. V Rumuniji je bil ustanovljen odvetniški penzijski fond z zakonom od 28. decembra 1931, poslovati pa je začel 24. marca 1932. Koncem junija istega leta je imel že glavnico 3,243.854 leiev, koncem junija 1933. pa leiev 16,500.000 (= 2,500.000 fr. fr.). Dohodke črpa fond predvsem iz posebnih kolkov, ki jih odvetniki morajo lepiti na vloge in plačevati iz svojih sredstev. V Bolgariji je projekt zakona o penzijskem fondu v proučevanju Sobranja. Referenta sta po živahnih diskusijah, katerih sta se udeležila posebno rumunski delegat **N a u m e s c o** in avstrijski delegat **K a n t o r**, predlagala resolucijo, v kateri se sicer pridružujejo končni zaključki stalni komisiji za proučevanje vprašanja penzijskih fondov, ustanovljeni pri Uniji, vendar se že sedaj poudarja, da so takozvani zastopniški kolki (timbres de plaidoirie) po rumunskem vzoru najbolj praktični za pridobivanje gmotnih sredstev in da se ta sistem priporoča komoram, ki še nimajo penzijskih fondov ali ki želijo izboljšati položaj že obstoječih penzijskih fondov. — Ta zaključek se nam navzlic previdni formulaciji zdi nekoliko prenagljen in zagrebški »Odvjetnik« (12. X. 1933) je v tem pogledu izrazil neke pomisleke, ki se nam zdijo povsem upravičeni.

6. Vloga odvetnikov pri zaščiti mladine (referent **S é j o u r n é**). Referent se je naslanjal na anketo o stanju mladinskega sodstva v raznih državah in prišel do zaključka, ki je bil na plenumu soglasno sprejet, da naj se povsod, kjer še ne obstoje, ustanovijo za maloletne posebna sodišča, ki naj poslujejo z izključitvijo vsake publicitete, da naj se k obrambi maloletnikov pripuščajo izključno odvetniki, katerih naloga pa naj ne preneha s sodbo, marveč naj se še po prestani kazni nadaljuje z nadziranjem, svetom in pomočjo v svrhu moralne reintegracije padlega maloletnika, v kar so posebno poklicane odvetnice, katerih naravna svojstva požrtvovalnosti in občutljivosti jih posebno usposabljaajo k resnično koristnemu in blagodejnemu delu za maloletnike.

— Kakor pravilno poudarja navedeni poročevalec »Odvjetnika«, je ta resolucija vsekakor idealna in lepa, a osnovana na prevelikem optimizmu ali vsaj na precenjevanju materialnih možnosti odvetništva v današnjih razmerah.

Notarske listine.*

Kramer Rudolf, javni notar v Brežicah.

Naša doba zahteva hitro, točno in poceni poslovanje. Tej zahtevi ustrezajo listine s kratko, natančno in jasno vsebino. Strankam ni prav nič za gostobesedno lepotičje. Treba bo prelomiti z dosedanjo dolgovезno nemško tradicijo in formalizem skrčiti na mero, ki je po zakonu neobhodno potrebna. Kar je odveč, ne koristi nikomur, zavlačuje dovršitev dela in je najčešče vzrok nejasnosti in dvosmiselnosti. Opuščati je treba ponavljjanje, obširno opisovanje, navedbe, ki so itak pravne posledice izvestne izjave ali činitve ali ki veljajo vprav toliko, kakor če niso zapisane, in citiranje paragrafov posameznih zakonov (obrazec 3 in 47). Listina ni pisana za sodnika ali odvetnika, marveč za stranki, ki sta se pogodili, ali ki sta udeleženi. Tem naj bo povsem razumljiva. V večini primerov bo javni notar bolje pogodil voljo strank, če ji da adekvaten izraz v listini, kakor če to voljo že vnaprej vklene v okvir izvestne zakonite določbe.

V zbirki obrazca šenoa A. Zlatka so nepotrebni: Na čelu notarskih aktov zabeležba: »Izvornik« in v kontekstu notarskih aktov navedbe: »sa sedištem«, »u mojim uredskim prostorijama, nalazečim se«, »ovaj po meni sestavljeni«, »kao odgovarjajući njihovi volji povladjen«, »te vlastnoručno potpisan, kao i po meni javnom beležniku uz moj uredovni pečat«, »stranke mole, da im se izda uredovni otpravak ovog javnobeležničkog akta u overenom (jednostavnom) prepisu«, »pozvanih«, »naročito pozvanih«, »sposobnih«, »koji je podjedno zamoljen, da bude svedokom kot izjave poslednje volje (obrazci 6, 7, 12 do 14, 18, 21 do 25)«, pristavek pri podpisu prič: »kao svedok poslednje volje« na obrazcih 13, 21 do 23, dvakratni podpis prič na obrazcih 14, 18, 26, 27, navedba v obrazcih 22 in 29: »sa željom, da ovaj sastavek zadobije krepost poslednje volje izjavljene pred sudom«, v obrazcu 23: »glasom predočene mi krštenice, pa je prema tome navršio sedemnaest godina«, v obrazcu 25: »a po meni javnom beležniku svedocima akta«, v obrazcih 37, 45 do 47, 56: »o tome bude sastavljen ovaj zapisnik« in »u dokaz toga izdajem ovu uredovnu potvrdu, providjenu mojim vlastoručnim potpisom in službenim pečatom« in »nakon izvršene moje izjave nije mi g. Zečević Dušan ništa odgovorio« itd. Nepotrebni so v potvrdi k obrazcu 56 ves drugi odstavek, v obrazcu 57 ves tretji odstavek, v obrazcu 59 ves zadnji odstavek, v potvrdi k obrazcu 59 ves zadnji odstavek in v obrazcu 60 ves drugi in tretji odstavek.

* Po »Zbirki obrazaca sa tumačem zakona o javnim beležnicima«, ki jo je izdal javni beležnik šenoa A. Zlatko v Zagrebu, 1933, samozaložba, str. 126, Din 120.—